

I.

Szegedi Ítéletőábla
Pf.II.20.189/2005/17. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéletőábla dr. P. A. ügyvéd által képviselt M. R. felperesnek – Dr. R. Z. ügyvéd által képviselt G. BT. alperes ellen szerzői jog megsértése és egyéb iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2005. március 7. napján kelt 3.P.20.270/2004/38. számú ítélete ellen az alperes 39. sorszámú fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ÍTÉLETET:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes marasztalását 50.000.- (Ötvenezer) Ft-ra és ennek 2002. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig járó évi 11 %-os és 2005. január 1-től a kifizetésig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatára leszállítja.

Az ítélet rendelkező részének 5., 6. és 7. bekezdését mellőzi.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, az illetékhivatal felhívására 10.800.- (Tízezernyolcszáz) Ft elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 20.000.- (Húszezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, az illetékhivatal felhívására 30.000.- (Harmincezer) Ft, az alperest, hogy fizessen meg az államnak, az illetékhivatal felhívására 3.000.- (Háromezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKLÁS:

A felperes B. Város Önkormányzata által megjelentetett turisztikai ismertetőhöz az önkormányzat felkérésére fotókat készített és a kiadvány hátoldalán feltüntették, hogy ezek a felperes alkotásai. Az alperesi gazdasági társaság 2001. és 2002. évben falinaptárak, térképek kiadásával foglalkozott. Több várost, így B. várost is felkereste a cég képviselője annak érdekében, hogy a vállalkozók számára hirdetési lehetőséget biztosítva szóróanyagot, térképeket készítsenek a településről. A polgármesteri hivatalban a polgármesterrel és a humán referenssel tárgyalt és hozzájutott a korábban a felperes által készített, a pályázat céljára szolgáló kiadványhoz. Az alperes 2001. évben 3200 példányban térképet jelentetett meg B. városról, amelyben a felperes hozzájárulása nélkül felhasználta 5 db fotóját, és a kiadványában hirdetéseket is közzétett. A cégektől a hirdetés megjelentetéséért a

reklámfelület nagyságától függően díjazást kapott, amely 1.412.000.- Ft volt. Összesen 3200 példányban készült a térkép, amelynek értékesítéséből 320.000.- Ft bevétel származott.

A Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.228/2003/3. számú végzése folytán megismételt eljárásban kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye szerint a felperes 19 db B. városhoz kapcsolódó épületet, szobrot, utcarészletet, tájképet, valamint személyeket és azok csoportjait ábrázoló fotója egyéni, eredeti alkotásnak minősül, s mint ilyen szerzői jogi védelem tárgyát képezi. A Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Magyar Fotóriporterek Társasága 2004. évre megállapított Honorárium Táblázata szerint a kereskedelmi célú prospektusokban megjelenő nagyobb kép után 82.000 Ft, a négy kisebb képnél darabonként 42.000.- Ft jogdíj számolható el. Az igazságügyi könyvszakértő kiegészített véleménye értelmében az alperes a kiadvány megjelentetésével valamennyi igazolt költségére figyelemmel 417.827.- Ft jövedelemre tett szer.

A felperes módosított keresetében kérte a szerzői jogsértés megállapítását és az alperesnek a további jogsértéstől történő eltiltását, továbbá 500.000.- Ft szerzői díj és 12 %-os mértékű 179.640.- Ft összegű gazdagodás, valamint késedelmi kamat megfizetésére kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy 19 fotót 148.600.- Ft-ért adott át az önkormányzat részére a felperes, amelyből csupán 5-öt használt fel a kiadványához, így legfeljebb a gazdagodás visszatérítésére kötelezhető 200.000.- Ft jövedelem alapulvételével 24.000.- Ft erejéig. Mivel az 5 kép honoráriumára számítása szerint 39.105.- Ft, ami magasabb összegű, ez utóbbi megfizetését vállalta másodlagosan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes a felperes szerzői jogait megsértette azzal, hogy jogosulatlanul használta fel az általa készített fotókat a kiadványain. Ezért a további jogsértéstől eltiltotta. Kötelezte arra, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek szerzői jog megsértése címén 500.000.- Ft szerzői díjat, továbbá a szerzői jog megsértése folytán előállott gazdagodás után 50.139.- Ft-ot és ezen tőkeösszegek késedelmi kamatát 2002. január 1. napjától kezdődően. Kötelezte az alperest 50.000.- Ft perköltség és 218.950.- Ft szakértői költségnek a felperes javára történő megfizetésére, melyből 150.000.- Ft a felperes által előlegezett szakértői költség és 68.950.- Ft az alperes által a szakértő kezeihez fizetendő költség. Marasztalta az alperest 5.000.- Ft másodfokú eljárásban felmerült és 12.000.- Ft elsőfokú eljárásban felmerült költségben, kötelezte továbbá 33.000.- Ft feljegyzett illeték megfizetésére is.

Indoklásában hivatkozott arra, hogy a fotóalkotások védelmét a törvény a képző- és iparművészeti alkotásokkal azonos szabályok szerint biztosítja, ennek feltétele azonban, hogy a fotón megjelenjen a művészeti alkotásokkal szemben támasztott követelmény. **A szakértői véleményből megállapítható, hogy a felperesi alkotások ennek megfelelnek, így szerzői műnek minősülnek. Ezért megilleti az alkotót a szerzői jogi törvényben meghatározott személyhez fűződő és vagyoni jogok összessége. Az alperes megsértette a felperes szerzői jogát, mert művét engedély nélkül felhasználta, ugyanis az önkormányzattal kötött felhasználási szerződésben nincs kikötés, amelyben a szerző átengedte volna a felhasználónak a kizárólagos jogot, azaz továbbra is jogosult maradt a fotók további felhasználására, a korábbi szerződés jogosultja azt nem adhatta tovább.**

A szerzői mű jogosulatlan felhasználása következtében a felperes megalapozottan kérte a jogsértés megállapítását és az alperesnek a további jogsértéstől történő eltiltását (Szjt. 94. § (1) bekezdés a.), b.) pont). **A jogdíj összegét a Magyar Újságírók Országos Szövetsége Honorárium Szabályzata alapján munkálta ki, továbbá az aggálytalannak elfogadott könyvszakértői véleményre figyelemmel az alperesi gazdagodást 412.827.- Ft összegben alapul véve annak 12 %-a megfizetésére is kötelezte (Szjt. 94. § (1) bekezdés e.) pont).**

Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében kérte annak részben és akként történő megváltoztatását, hogy az ítélet tábla a marasztalás összegét 40.000.- Ft-ra mérsékelje. Sérélmelte, hogy a felperes 2005. március 1. napján kelt keresetmódosítását nem ismerhette meg. Állította, hogy a fotókat O. J. polgármester és T. J. köztisztviselő engedélyével használta fel és nem tudott arról, hogy ezen magatartásával szerzői jogot sért. Az összecszerűség tekintetében álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogszabályt tévesen értelmezte, mert az Szjt. 94. § (1) bekezdés e.) pontja alapján a jogsértéssel elért gazdagodás megítélésére tarthat igényt a felperes, de nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely ennek alsó határát a szerzői jogdíj mértékében határozná meg. Ezen kívül figyelemmel kellett volna lenni arra, hogy a felperes a perbeli fotókat és még 15 fotót értékesített az önkormányzat részére 148.600.- Ft-ért, amely ellenérték nincs arányban a térképhez felhasznált 5 fotó után megállapított 500.000.- Ft jogdíjjal. A kereskedelmi célú térkép nem azonos a prospektussal, a Honorárium Táblázat csak az utóbbira tartalmaz díjazást. Az MUSZ és a Magyar Fotóriporterek társasága által készített „szakvéleményt” nem fogadhatta volna el az elsőfokú bíróság, mert nyilvánvalóan megalapozatlan, és szakmai, érdekbeli elfogultságot tükröz. A gazdagodás mértékéről készített könyvszakértői vélemény kézhezvételét követően jelezte annak téves voltát, hiszen a szakértő minden lényeges anyagköltség számlát figyelmen kívül hagyott, például a térkép nyomdai előállítását, a levilágítás költségét, illetve csak azokat a számlákat vette figyelembe, amelyben a B. város szó szerepel. A tényleges jövedelme a korrekció mellett 322.568.- Ft, amely 12 %-a illeti meg a felperest.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hivatkozott arra, hogy nincs jelentősége az önkormányzattal kötött szerződésben foglalt ellenértéknek a jogsértő alperest terhelő fizetési kötelezettséghez, mert az alperessel szerződést nem kötött.

A fellebbezés nagyobb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (a továbbiakban: Szjt.) 1. § (3) bekezdése alapján a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől, vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől. Az Szjt. 1. § (2) bekezdés i) pontja értelmében szerzői jogi védelem alá tartozik a fotóművészeti alkotás is. **Az új eljárásban kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye szerint a felperes által az önkormányzat felkérésére készített fotók olyan alkotások, amelyek szerzői műnek minősülnek. Az Szjt. 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szerzői jog azt illeti meg, aki a művet megalkotta, és így a felperes megalapozottan terjesztett elő igényt a személyhez fűződő és vagyoni jogok érvényesítése iránt, mert az alperes kiadványában jogosulatlanul használta fel fotóalkotásait. Ezért a megyei bíróság megalapozottan állapította meg a jogsértés megtörténtét, és tiltotta el az alperest a további jogsértéstől. Mivel az Szjt. 94. § (1) bekezdésében szereplő polgári jogi igények objektív jellegűek, azaz függetlenek attól, hogy a jogsértés felróható-e, az elkövetőnek és a sértettnek csak azt kell bizonyítania, hogy a jogsértés megtörtént, nincs jelentősége azon alperesi előadásnak, hogy jogosultnak vélte B. város Önkormányzatát a**

mű felhasználás céljából történt átadására. (A polgármester és a humán referens egyébként nem is jogosíthatta fel az alperest a felhasználásra, de ezt nem is tették meg.)

Az Szjt. 94. § (1) bekezdése értelmében a szerző jogainak megsértése esetén követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését. Ezen jogintézmény a szellemi tulajdon védelmével foglalkozó TRIPS Egyezmény 45. cikk (2) bekezdésének megfelelő törvényi szabályozás, amit a régi Szjt. (1969. évi III. tv.) 53. § (1) bekezdése úgy tartalmazott, hogy a jogsértő felhasználás esetén járt a szerzőnek a szerzői díj és ezen kívül kérhette a gazdagodás visszatérítését is. Az új Szjt. már nem engedi meg a két igény együttes érvényesítését, hanem úgy rendelkezik, hogy a szerző a gazdagodásra tarthat igényt, amely a jogsértés következtében a jogsértőnél keletkezett tiszta jövedelem, de ha ilyen nem állott elő, vagy kisebb a szerzőt megillető jogdíj mértékénél, akkor a szerzőt legalább a jogdíjnak megfelelő térítés illeti meg. Az elsőfokú bíróság tévesen rendelkezett arról, hogy a felperest a honorárium mellett a 12 %-os mértékű gazdagodás is megilleti.

A megyei bíróság által kirendelt könyvszakértő módosított szakvéleménye szerint a gazdagodás, vagyis a felperes tiszta jövedelme 417.827.- Ft. A gazdasági társaság vitatta a szakvéleményt, mert álláspontja szerint a szakértő a térkép készítéséhez szükséges költségek elszámolását és az átvilágítási költséget mellőzte, illetve egyéb számláit kritikával fogadta el, és állította, a tényleges nettó bevétele csak 322.568.- Ft volt. A kiadványból 50 db-ot értékesített benzinkutaknál, a többit a hirdetőknél, az önkormányzatnak ajándékozta, illetve a városban több helyen kifüggesztette, valamint egyéb vállalkozáson kívüli céllal használt fel. Az alperes azonban nem bocsátotta valamennyi számláját felhívás ellenére a szakértő rendelkezésére, ezért az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a módosított véleményben kimunkált összeget, amit az ítélet tábla is irányadónak tekintett. Ez a bevétel azonban nem kizárólag a felperes öt fotóművészeti alkotásának felhasználása folytán jött létre, hiszen az alperes a városról elsősorban térképet jelentetett meg, és a vállalkozóiról hirdetéseket tett közzé, akik a reklámfelületért fizettek. A felperes a gazdagodás elszámolásának mértékét a keresetében maga is csak 12 %-ban jelölte meg, ami a könyvszakértői véleményre figyelemmel 50.000.- Ft-nak felel meg.

Ez az alább kifejtendők miatt magasabb a jogdíj összegénél. Az ítélet tábla e körben figyelemmel volt arra, hogy a szerző az önkormányzattal kötött felhasználási megállapodás alapján 19 alkotásért részesült 148.600.- Ft (db-onként 7.800.- Ft) ellenértékben. Állította ugyan, hogy e szerződésben díjkezdvezményt biztosított az önkormányzat részére, de ennek ellentmondani látszik azon új tény, amely szerint 2006. január 2. napján az S. Bt.-vel kötött szerződés szerint 10 db B. városról készült fotót darabonként 500.- Ft díjazás ellenében engedett át a felhasználónak, ill. jogosulatlan felhasználás esetén 5.000.- Ft-ot kötött ki darabonként. Az így kiszámítható és irányadóként elfogadott 5.000.- Ft-os db-onkénti ár alatta marad a gazdagodás összegének. Az elsőfokú bíróság által megkeresett Magyar Újságírók Országos Szövetsége, illetve a Magyar Fotóriporterek Társasága által rendelkezésre bocsátott 2004. évi Honorárium Táblázat az ügyben nem alkalmazható a jogkérdés elbírálására, mert az nem 2001. adatokat tartalmaz, és a térkép kategóriára nincs is ajánlott ár.

Az alperes fellebbezésében sérelmezte, hogy a 2005. március 1. napi keresetmódosítást nem ismerhette meg, amely azonban csak a felperesnek a már előadott és az alperessel közölt kereseti előadásait foglalta össze, vagyis új igényt nem tartalmaz, így kézbesítésének elmaradása a másodfokú érdemi felülbírálatot akadályozó eljárási jogszabálysértésnek nem tekinthető, annál inkább nem, mert a másodfokú eljárás során e beadványt az alperes

megismerte és erre figyelemmel további előadásán túlmenően egyéb érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az ítéletábra a kifejtett indokokra figyelemmel az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalást leszállította. A felperes a jogalap kérdésében egészében, az összecszerülésben a felemelt 679.000.- Ft követelés alapján mintegy 7 %-os arányban lett pernyertes. Figyelemmel az általa előlegezett 150.000.- Ft mértékű, a jogalapi vitában készült szakvélemény díjára, a javára megállapított 50.000.- Ft elsőfokú eljárási költséget az ítéletábra indokoltnak találta. Az alperes által közvetlenül a szakértő kezéhez fizetni rendelt 68.950.- Ft költség kétszer került elszámolásra, illetve a felperes 30.000.- Ft kereseti illetéket lerótt, ezért az erre vonatkozó rendelkezéseket az ítéletábra mellőzte, ugyanakkor a felemelt keresetre figyelemmel a felperest további 10.800.- Ft elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Mellőzte a korábbi másodfokú eljárási költség megfizetésére vonatkozó rendelkezést, mert azok a költségviselés során egybeszámolandók.

Az alperes fellebbezése nagyobb részt eredményre vezetett, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles a másodfokú részkielégítés megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összege a 32/2003. (VIII.22.) IM. számú rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 62. § (1) bekezdés f.) pontja szerint tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben a fellebbezési eljárási illetéket a másodfokú bíróság a felek között a pernyertesség, pervesztesség arányában osztotta meg és annak megfizetéséről rendelkezett a 6/1986. (VI.26.) IM. sz. rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

Szeged, 2006. március 29.

Dr. Sággy László sk.
a tanács elnöke

Dr. Rakita Zsuzsanna
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet
táblabíró